

Vlaams
Parlement

vergadering **C196**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 17 april 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de conclusies en acties naar aanleiding van de stadsmonitor – 1526 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de resultaten van de stadsmonitor – 1538 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de opkomst van islamitische partijen bij de komende lokale verkiezingen – 1680 (2017-2018)	9
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomst van het Minderhedenforum – 1576 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voedselkwaliteit in restaurants van de Vlaamse overheid – 1580 (2017-2018)	17

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de conclusies en acties naar aanleiding van de stadsmonitor – 1526 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de resultaten van de stadsmonitor – 1538 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, het Agentschap Binnenlands Bestuur en Statistiek Vlaanderen lanceerden onlangs de gemeente- en de stadsmonitor. Aan de hand van een uitgebreide indicatorenset schetsen de omgevingsscanners een compleet beeld van elke Vlaamse gemeente en centrumstad. Een van de voornaamste conclusies is dat een grote meerderheid van de burgers graag in zijn gemeente of stad woont. Er werd onder andere ook gepeild naar het vertrouwen in Vlaanderen, de ordediensten en de steden en gemeenten, verkeersveiligheid en vrijetijdsbesteding.

Het is geen geheim dat de lokale overheden nog steeds het meest het vertrouwen van de inwoners genieten. Minister, u gaf in de media reeds aan dat u hoopt dat de resultaten de autonomie en de bestuurskracht van de gemeenten ten goede zullen komen.

Minister, welke conclusies trekt u uit de resultaten van de stads- en gemeentemonitor als voogdijminister van de lokale besturen?

De gemeenten kunnen nu aan de slag met de resultaten van de stads- en gemeentemonitor. Bent u van oordeel dat gemeenten en steden op basis van de huidige financiering een passend antwoord kunnen bieden op deze uitdagingen?

Bent u bereid om gemeenten die werk willen maken van de actiepunten uit de monitor, bijkomende middelen en ondersteuning te geven?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik zal de inleiding niet herhalen. Ik ben een stedeling, misschien niet in uw ogen, want voor u is er maar één stad, Antwerpen. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Ik heb dat al eens gelezen. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Minister, we vinden het heel positief dat er metingen gebeuren over hoe steden en gemeenten evolueren. Welke bijzondere conclusies kunt u daaruit reeds trekken? Wat is de evolutie in vergelijking met de vorige resultaten van de stadsmonitor? Welke gevolgen zult u geven aan deze conclusies? Zult u misschien ook adviezen geven aan uw collega-ministers, want het stedenbeleid behelst vele facetten? Als men de conclusies ziet, bijvoorbeeld een duidelijke transitie naar mobiliteit, merken we in vele centrumsteden toch een vraag naar kleinere busjes, naar vervoer op maat. Men wil die transitie wel maken, maar het is soms moeilijk omdat de Vlaamse overheid en De Lijn niet altijd op deze transitie willen inzetten. In het kader van de begroting heeft minister Weyts 20 miljoen euro extra gekregen. Ik wil bij u pleiten dat u aan uw collega vraagt om die duurzame en elektrische bussen voor de steden

versneld te bestellen. Nu gaan die grote bestellingen vooral naar het buitenland, maar ik denk dat wij ook in Vlaanderen die transitie moeten inzetten.

Sommige dorpen en steden maken ook een transitie naar een duurzame leefomgeving. Hoe komt het dat sommige een slechte leerling van de klas zijn en hoe kunnen we deze regionale verschillen verklaren? Hoe zult u proberen om op die transitie naar een duurzame samenleving en mobiliteit in te zetten?

In welke regio's stelt de Vlaming het liefst te wonen? Wonen heeft ook te maken met publiek domein en met andere zaken die mensen ervaren. Welke verklaringen kunnen we hiervoor vinden? In welke regio's is de welvaart het hoogst? Hoe zult u als minister van Stedenbeleid proberen de minder aantrekkelijke regio's te stimuleren?

In welke steden en gemeenten is de armoede en de werkloosheid het meest geconcentreerd? Welke verschillen merkt u tussen centrum en periferie, tussen stad en platteland? Dit is ook belangrijk in het pleidooi van de Bouwmeester, waarin hij zegt dat mensen in de stad moeten gaan wonen. Men ziet soms ook een omgekeerde beweging, namelijk dat mensen, eenmaal ze wat ouder worden of eenmaal ze meer middelen hebben, meer naar de groene rand trekken. Minister, hoe past uw stedelijk beleid binnen het pleidooi van de Bouwmeester?

Ook veiligheid werd gemeten. Is het veilig wonen in Vlaanderen? Over welke tools beschikken we lokaal en Vlaams om onze steden en gemeenten die het minder doen, veiliger te maken? Er is vaak ook een groot verschil in veiligheids- en criminaliteitscijfers en in het gevoel van veiligheid. Dit is subjectief en gaat vaak gepaard met overlast en met andere zaken, waardoor de mensen een beetje geïrriteerd geraken en daardoor ook een onveiliger gevoel krijgen.

Zijn er dan steden en gemeenten die uitzonderlijk slecht scoren of die een enorme daling kennen, bijvoorbeeld in het kader van het vertrouwen in het bestuur? Zijn er steden en gemeenten bij die in het oog springen, waarvan u denkt dat er iets aan de hand is, waar het vroeger veel beter was en die nu onderaan de ranking staan? Hoe kan dit worden verklaard?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, ik ben zeer verheugd over de lancering van de gemeente- en stadsmonitor. Dat gebeurde op 19 maart. Als ik me niet vergis, was u, collega De Meulemeester, aanwezig. *(Opmerkingen)*

U bent op veel aanwezig, maar daar dan net niet. Ik heb u gezien op de Slim in de Stad-prijs, of ergens anders. In ieder geval, ik kom u overal tegen.

Er was in elk geval heel veel volk, en ook heel wat lokale mandatarissen en burgemeesters, al dan niet van centrumsteden. We hadden dit instrument al voor de dertien centrumsteden en willen er al enkele jaren inzicht mee bieden in de leefkwaliteit en de duurzame ontwikkeling van die steden. We hebben van de niet-centrumsteden en de iets kleinere gemeenten – ik kijk nu naar u, collega Doomst – de vraag gekregen om ook zo'n instrument ter beschikking te krijgen. We hebben dat dan ook gedaan.

Ik kan natuurlijk niet spreken voor de 308 gemeenten die we nu nog hebben in Vlaanderen, maar dit is wel op groot enthousiasme onthaald, niet alleen door de centrumsteden maar ook door de overige 295.

De nieuwe monitor is opgebouwd uit 13 domeinen en bevat meer dan 200 indicatoren, waaronder meer dan 80 zogenaamde survey-indicatoren. Die laatste zijn afkomstig uit een grootschalige bevraging bij een representatief aantal inwoners van elke Vlaamse gemeente of stad. Er is dus heel wat werk aan voorafgegaan.

Ik heb dat bij de presentatie van de monitor ook gezegd in Gent, en ik wil dat hier nog eens herhalen, mijnheer de administrateur-generaal: een pluim voor uw administratie en voor het kenniscentrum om al dit werk op een zeer behoorlijke en gedegen manier te hebben verricht.

Het is goed dat we met een representatief staal hebben gewerkt omdat we nu voor het eerst beschikken over zeer betrouwbare uitspraken op het niveau van elke gemeente en centrumstad. De centrumsteden hadden we al, maar doordat het nu gaat over een representatief staal, kunnen we spreken over betrouwbare informatie.

Daarnaast worden de resultaten nu ook voor het eerst ter beschikking gesteld via een digitale tool. Daarvoor was dat niet, en nu is dat wel het geval. Die maakt het voor iedereen mogelijk om de resultaten op eenvoudige wijze te consulteren. De antwoorden op alle vragen, die weliswaar legitiem zijn – elke vraag die hier wordt gesteld, is uiteraard legitiem –, kunt u met een eenvoudige muisklik vinden op de webstek. Als u vraagt waar de meeste werkloosheid is, dan is dat heel eenvoudig terug te vinden op de webstek. Ik weet dat uw vraag om uitleg was ingediend voor de monitor was voorgesteld, en ook voor het bekend was dat er een gebruiksvriendelijke tool ter beschikking werd gesteld.

De reacties op deze nieuwe toepassing zijn zeer positief. Het is duidelijk dat heel veel actoren er nu al mee aan de slag zijn. De mensen van het Agentschap Binnenlands Bestuur kunnen perfect de bezoekersaantallen per dag volgen. Dat gaat nu nog altijd in stijgende lijn. Op de dag van de lancering hadden we meer dan 30.000 bezoekers, wat heel veel is. Er zullen natuurlijk wat journalisten en mensen van de media tussen zitten, maar toch ook veel lokale mandatarissen.

De nieuwe toepassing is dus goed onthaald. De tool is goed onthaald, en ook het feit dat de gemeenten mee in de bevraging zijn opgenomen. Veel actoren gaan ermee aan de slag, en dat is positief. Dat komt ook – dit is mijn persoonlijke appreciatie, maar het is je volste recht om die tegen te spreken – doordat de monitor vooral niet is opgevat als een prestatiemeting. Dat was ook het doel van de monitor. Het is absoluut niet de bedoeling om te spreken over goede of slechte leerlingen van de klas, of om het beleid van de zittende bestuursploeg op basis van deze tool te evalueren. Natuurlijk kan men dat lokaal wel doen, maar het is niet aan mij om daarover uitspraken te doen. Het is ook niet de bedoeling om op basis van de resultaten meer of minder middelen toe te kennen aan bepaalde lokale besturen. Dat was een concrete vraag van de heer De Loor. Het is wel een strategische bouwsteen die de lokale besturen kunnen aanwenden om beter zicht te krijgen op de brede maatschappelijke evoluties in hun gemeente of stad.

De resultaten zijn er nu en zullen in 2018 dieper worden geanalyseerd. Mevrouw Van Volcem, de vragen die u hier hebt gesteld, kunt u perfect terugvinden op de website. Het is absoluut niet mogelijk om vandaag al gedetailleerd te antwoorden op alle bijkomende vragen die nu worden gesteld en waarvan de antwoorden nog niet op de website zijn te vinden. Alle resultaten die er nu al op staan, worden verder geanalyseerd en zullen in de toekomst worden gemonitord.

Ik wil wel enkele tendensen die zich hebben afgetekend, meegeven. Na de presentatie van de monitor was er een persconferentie, waarop ook lokale mandatarissen en burgemeesters aanwezig waren. 88 procent van de Vlamingen is tevreden over zijn of haar woning. 7 op de 10 inwoners geven aan fier te zijn op hun stad of gemeente. 72 procent is tevreden over het aanbod van cultuur, maar dat ligt iets hoger in centrumsteden, wat ook niet verwonderlijk is, omdat daar een groter cultureel aanbod is.

In de centrumsteden ligt het aantal personen dat het financieel moeilijk heeft en het aantal personen in gezinnen met lage werkintensiteit, nog altijd hoger dan in de andere steden en gemeenten. Dan kun je ook perfect terugvinden op de webstek.

Gemiddeld is de tevredenheid over het beschikbare openbaar vervoer in de centrumsteden hoger dan in de rest van Vlaanderen. Dat is deels een antwoord op uw vraag, collega Van Volcem.

Wat ik ook een heel belangrijke tendens vind, is dat in bijna alle centrumsteden het gemiddelde aantal verkeersslachtoffers gedaald is. In het algemeen dalen het onveiligheidsgevoel en de criminaliteitsgraad in de centrumsteden, wat natuurlijk ook positief is, hoewel die cijfers nog altijd hoger liggen in de centrumsteden dan elders in Vlaanderen.

En als we het dan toch hebben over vertrouwen in het stads- of gemeentebestuur: daar geeft de Vlaming een gemiddelde score van 35 procent.

Collega's, ik hoop dat u die webstek al eens bent gaan bezoeken en hebt gemerkt dat de gemeente- en de stadsmonitor een schat aan informatie is, waarover nog heel veel verteld kan worden, zowel vandaag als ook in de toekomst nog. Indien jullie dat wenselijk achten, kan ik aan het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) vragen om bijvoorbeeld verdere toelichting te komen geven bij het instrument en enkele vaststellingen, zoals ook gebeurd is bij de presentatie in 2015, over de toenmalige editie van de stadsmonitor, die toen weliswaar nog beperkt was tot de dertien centrumsteden.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Bedankt voor uw antwoord, minister. U hebt er herhaaldelijk op gewezen dat de gemeente- en de stadsmonitor een schat aan informatie bevat en dat dat een heel belangrijke tool is. Ook heel wat lokale besturen kunnen daar extra mee aan de slag, ook in de volgende legislatuur.

We hebben het in deze commissie al heel vaak gehad over de ondersteuning en de financiering van de gemeenten. Die financiering van gemeenten is in deze legislatuur jammer genoeg niet aan bod gekomen, maar dat is zeker iets om in de volgende legislatuur werk van te maken, welke constellatie de Vlaamse Regering en de meerderheid ook zullen hebben vanaf 2019 en daarna.

Uit de gemeente- en de stadsmonitor blijkt dat de Vlamingen van alle bestuursniveaus nog altijd het meeste vertrouwen hebben in hun lokale stads- en gemeentebestuur. Daardoor komen de verwachtingen van de inwoners ten aanzien van hun gemeente of stad ook steeds hoger te liggen. Meer uitdagingen en meer verwachtingen, dat moet zich natuurlijk vertalen in meer bestuurskracht en meer slagkracht. Ik beschouw deze legislatuur dan ook veeleer als een standstillperiode wat betreft het extra ondersteunen van de gemeenten, jammer genoeg. Er is natuurlijk nog altijd de decretale groeivoet van 3,5 procent van het Gemeentefonds, maar ik verwacht in een volgende legislatuur van een volgend bestuur dat daar meer ambitie aan de dag wordt gelegd, met meer steun voor de lokale besturen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, elke inwoner van een gemeente of stad in Vlaanderen is uiteraard ook een inwoner van Vlaanderen. En dat treft natuurlijk ook het Vlaamse beleid. Ik vind het heel belangrijk dat u als minister van Stedenbeleid probeert te sturen, en dat het niet is: wij meten, wij geven een tool aan de steden en gemeenten om te zien hoe goed ze bezig zijn of hoe de bevolking dat ervaart. Het is heel belangrijk dat u als minister aangeeft naar waar die steden en gemeenten moeten evolueren.

Vroeger stond de betaalbaarheid van wonen zeer hoog op de agenda. Er werden dan stadscontracten afgesloten tussen de dertien centrumsteden. Nadien is dat wat meer geëvalueerd naar mobiliteit en vlot verkeer, maar ik denk dat het belangrijk is dat ook de transitie wordt gemaakt naar leefbare steden. Een leefbare stad, minister, is heel belangrijk voor elke inwoner. Dat betekent dat mensen

gezonde lucht hebben en dat er ook een modern openbaar vervoer is: modern openbaar vervoer in steden, op maat, elektrisch, en niet de vervuulende dieselbussen die door het stedelijke weefsel drammen. Ik zou willen bepleiten dat u als minister voor die steden en gemeenten mee aan de kar trekt bij uw minister – een soort horizontale bevoegdheid – om te zeggen dat dat iets belangrijks is: 'Er is uit de stadsmonitor gebleken dat dat een zeer belangrijk item is, en dus klopt ik bij u aan om daar ook iets voor te doen.' Vlot verkeer en investeringen in infrastructuur, ook dat is een punt. Ook daar zou u er, vanuit uw bevoegdheid voor steden en gemeenten, op kunnen aandringen dat daar voldoende aandacht voor blijft.

Het 'smart city'-verhaal komt af en toe eens als een niche naar boven, maar het is belangrijk dat er ook in Vlaanderen meer en meer op wordt ingezet door de steden en gemeenten – en ook daar kunt u een coördinerende rol in spelen – zodat besturen slim zijn, klantvriendelijk zijn, zaken vlot kunnen afleveren, maar ook in het beheer van hun openbaar domein, in de keuze van hun materialen en hun gegevensbeheer, maar ook in het parkeerbeleid en zo meer. Ook daar kunt u als minister een soort trekker zijn, zodat we daar een soort van 'quick wins' krijgen op de beste leerlingen van de klas, zodat Vlaanderen in zijn geheel, vanuit de diverse actoren, er collectief op vooruit kan gaan. Dat wou ik nog meegeven.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, tussen de paaseieren door heeft die vraag mij ook op de lippen gelegen, maar ik wou ze niet stellen omdat ik vond dat we meer moesten aanmoedigen dat het werk dat geleverd is, heel goed werk is. Het is een ferm werkstuk dat we goed kunnen benutten. Je voelt het ook bij de gemeentebesturen. Er is heel veel reactie gekomen de dagen en weken na het verschijnen van de stadsmonitor.

Ik denk dat het gevaarlijk is om nu te generaliseren. Hier moeten diëten en oplossingen op maat worden gemaakt. Elke gemeente moet een beetje naar de oplossing zoeken. Ik zou niet graag hebben dat de minister met haar Antwerpse achtergrond het bij ons komt regelen. Dat hebben we liever niet. We zouden daar wel over kunnen praten, maar we moeten het ter plekke doen.

Ik lees in de monitor dus veel tevredenheid. Hoe doen we het om het via bestuurskracht op te lossen? Je voelt dat ook de fusie niet de oplossing is, maar eerder een goede 'infusie'. Het zal nu zaak zijn, vooral vanuit het lokale niveau, om elkaar te zoeken om de invulling van wat hier voorligt, zo sterk mogelijk te maken.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, veel bijkomende vragen zijn er niet gesteld. Ik heb al meegegeven dat de gegevens verder zullen worden geanalyseerd.

Collega Doomst, ik ben ook al ingegaan op uw bekommernissen.

Collega De Loor, wat de financiering betreft, vind ik niet dat voor elke tool die wij vanuit Vlaanderen ter beschikking van de lokale besturen stellen, tegelijk ook een zak geld moet worden meegegeven. Men moet natuurlijk ook kiezen tussen de twee zaken: ofwel wilt u autonomie, zo veel mogelijk autonomie bij de lokale besturen en zo weinig mogelijk zaken die worden opgelegd vanuit Brussel, ofwel is het omgekeerd. Maar voor de twee samen kiezen als het u goed uitkomt, is nogal moeilijk.

U refereert aan het feit dat wij deze legislatuur – en wat mij betreft ook hopelijk de volgende legislatuur – hebben gemorreld aan de verdeling van het Gemeentefonds, maar laten we afwachten wat de coalitie in 2019 daarover te zeggen zal hebben. Het is uw rol als lid van de oppositie, maar ik vind het wel heel kort door de bocht dat u zegt dat ik en deze regering financieel niets hebben gedaan voor de lokale

besturen. U weet – en u vindt dat de logica zelve – dat er het behoud is van een groeivoet van 3,5 procent, ongeveer 84 miljoen euro per jaar. U vindt dat logisch. Ik herhaal dat – en gelukkig staan we er nu financieel een beetje beter voor, in Vlaanderen althans, dan bij het begin van deze legislatuur – een lijntje van 84 miljoen euro nogal redelijk in het oog sprong van de collega's als er moest worden bespaard. U vindt het evident dat ik dat heb kunnen tegenhouden. U vindt het evident dat ik ben blijven geven, maar ik heb dat met heel veel plezier gedaan en ik vind dat ook een goede en de beste beslissing die ik had kunnen nemen, voor alle duidelijkheid. Ik ben absoluut geen voorstander om het af te geven aan besparingsoefeningen die we in het verleden hebben moeten doen, en dat heb ik ook niet gedaan. Als u vindt dat 84 miljoen euro extra boven op de reguliere financiering peanuts is of weinig voorstelt, dan vind ik dat toch wel zeer kort door de bocht. Maar nogmaals, u bent lid van de oppositie en het is dus uw volste recht om dat te zeggen, het is trouwens het volste recht van iedereen hier om dat te zeggen.

Collega Van Volcem, u wilt een horizontale bevoegdheid. Met de beste wil van de wereld wil ik dat wel, maar je hebt een regering met negen ministers die elk hun verantwoordelijkheid nemen. Ook wat stedenbeleid betreft en wat de aanbevelingen in de stadsmonitor betreft evenals de conclusies en de resultaten die verder zullen worden geanalyseerd, nemen al mijn collega in de Vlaamse Regering hun verantwoordelijkheid. Er wordt geïnvesteerd in veiligheid. Er wordt geïnvesteerd in mobiliteit. Er wordt geïnvesteerd in onderwijs. Er wordt geïnvesteerd in wonen, toevallig een bevoegdheid van mezelf. Al mijn collega's in de Vlaamse Regering nemen hun verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik heb het woord 'peanuts' niet in de mond genomen. Minister, u zegt daarnet zelf bij het begin van de vraagstelling dat men u geen woorden in de mond moet leggen die u niet hebt gezegd. Wel, u doet net hetzelfde. U bent daarin ondertussen specialist geworden. Mijn betoog is dat deze 3,5 procentgroeivoet decretaal is verankerd, al jaren. Het zou bijzonder jammer zijn mocht daar inderdaad aan worden gesleuteld. Naast die 3,5 procent die decretaal is verankerd, is er aan bijkomende ondersteuning een standstill, en dat is nog zacht uitgedrukt als men ziet welke besparingen er gebeurd zijn bij de lokale besturen.

Minister, als u lokale besturen wilt beschouwen als evenwaardige partners – en al van de vorige legislatuur is er gezegd dat men zich gaat focussen op twee bestuursniveaus: Vlaanderen en de lokale besturen – dan zal er in de volgende legislatuur – want jammer genoeg is dat nu niet gebeurd – meer moet gebeuren dan wat er nu is gebeurd. En dat was en is mijn pleidooi opdat ook deze Vlaamse Regering de lokale besturen beschouwt als evenwaardige partners met een grote vorm van autonomie, maar daarvoor moet meer ambitie worden getoond vanuit deze Vlaamse Regering.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, de stadsmonitor gaat natuurlijk over meer dan steden alleen, maar daar woont toch 25 procent van de mensen in Vlaanderen. Als het goed gaat in de steden, is dat een goede motor voor vooruitgang en kan de creativiteit en vooruitgang van die steden ook op de rest van Vlaanderen afstralen.

Minister, ik ben het totaal niet met u eens dat u zegt dat u wel minister van Stedenbeleid bent, maar dat het een collectieve verantwoordelijkheid is. Het is waar dat elke minister wel oog kan hebben voor de steden, maar het is wel aan u als bevoegd minister om erover te waken dat al die ministers dat doen en nagaan hoe de stad kan vooruitgaan. Ik blijf erop hameren dat het openbaar vervoer in de steden modern moet worden, meer elektrisch moet zijn, duurzaam moet zijn. Ik denk dat u nog veel werk hebt bij uw collega's en bij collega Weyts, omdat vandaag De Lijn enkel rekening houdt met reizigersaantallen, hoewel men de

reizigers zelfs niet meer kan tellen. De Lijn, die toch een monopolie heeft op openbaar vervoer, moet vooral oog hebben voor de leefbaarheid van de steden, en dat heeft niets te maken met reizigersaantallen. Minister, ik zou u willen vragen dat u echt aandringt, zodat de 25 procent mensen die in die steden wonen, niet langer worden geconfronteerd met vervuilende grote bussen, zodat het de leefbaarheid ten goede zal komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de opkomst van islamitische partijen bij de komende lokale verkiezingen – 1680 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het heeft nogal voor wat ophef gezorgd, maar in 28 gemeenten zal de partij Islam zich aan de kiezer presenteren in oktober 2018. De ambitie is om in minstens elke gemeente één verkozene te hebben.

Geheel in lijn met onze democratie is het belangrijk dat mensen met allerlei meningen zich kandidaat kunnen stellen en de mening van hun achterban kunnen vertolken in onze democratische instituties. Echter heeft ons systeem ook enkele barrières ingericht om onze democratie tegen ondemocratische processen te beschermen. En dat is essentieel.

Wat vooral voor ophef zorgde, is dat in het partijprogramma staat dat voortaan vrouwen en mannen apart de bus zouden moeten nemen en dat het einddoel van deze partij de invoering van de sharia is.

Politiciologen laten in de pers weten dat, alhoewel de partij de afgelopen zes jaar niet veel van zich liet horen, er heel wat ophef is en dat Vlaanderen geschokt heeft gereageerd. Men kan toch geen honderd jaar in de tijd teruggaan, en zelfs bij ons heeft zoiets nooit plaatsgevonden. Vlaanderen reageerde dus zeer fel.

Minister, neemt u de opkomst van islamitische partijen bij de lokale verkiezingen serieus en wat kunt u doen als men zulke ondemocratische voorstellen als de scheiding van mannen en vrouwen op de bus, naar voren brengt?

Zult u contact opnemen met Unia om na te gaan of dergelijke standpunten in strijd zijn met de regels tegen discriminatie?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Van Volcem, als u mij toestaat, ga ik uw eerste twee vragen samen beantwoorden en uw laatste vraag afzonderlijk.

Neem ik de opkomst van de partij Islam bij de lokale verkiezingen ernstig? Ja, natuurlijk, dat is evident, maar dan in negatieve zin voor alle duidelijkheid. Laat mij ook duidelijk stellen dat ik, ook als minister van Gelijke Kansen, de standpunten van de partij Islam waarvan ik in de pers kennisnam, onder andere vanwege hun discriminerend karakter op basis van geslacht, veroordeel en ten zeerste verwerp. Ik hoop dat dit kamerbreed gebeurt en ik hoop dadelijk ook betogen van anderen te horen, maar in ieder geval is het mijn overtuiging.

Ik ben er echt van overtuigd dat ze haaks staan op de visie die ik wil uitdragen als minister van Gelijke Kansen, maar ook als persoon die leeft in een moderne westerse maatschappij die Vlaanderen toch is. Gelijkheid tussen mannen en vrouwen is de hoeksteen van onze moderne westerse samenleving, waar ik persoonlijk geen millimeter wil en zal op toegeven. Ik veroordeel dit dan ook sterk, net zoals ik partijen die personen van welke geloofsovertuiging dan ook op een lijst willen zetten die deze fundamentele waarden niet respecteren, aanraad – voor zover het in mijn macht ligt – om hiervan af te zien.

Tegelijk ben ik als minister van Binnenlands Bestuur verantwoordelijk voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen in Vlaanderen. Vlaanderen is niet bevoegd om te bepalen welke partij er mag opkomen en welke niet. Dat is een federale materie. Ik heb wel begrepen en ook gelezen in de media dat er verschillende partijen hebben gezegd dat men wil nagaan of zulke partijen in de toekomst kunnen worden verboden. Het verbieden van zo'n partij is een federale bevoegdheid. Verschillende partijen zullen onderzoeken of men zulke partijen in de toekomst kan verbieden. Mijn partij heeft daarover uitspraken gedaan, ook uw partij, voorzitter.

Vrijheid van meningsuiting is zeer belangrijk. Ik ben er absoluut voorstander van, maar er zijn ook grenzen aan die vrijheid van meningsuiting. Vrijheid van meningsuiting stopt – in mijn ogen althans – als die verdergaat en ingaat tegen het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en indruist tegen de fundamentele rechten en vrijheden. Het opleggen van de sharia – want daarover gaat het hier, collega's – is daarvan een voorbeeld en druist er werkelijk tegenin.

Ik wil ervoor pleiten om deze problematiek breder te benaderen. De opkomst van zulke partijen – concreet gaat het over de partij Islam – is het gevolg van een bepaald zeer conservatief en radicaal discours onder een deel van de moslimbevolking in ons land, een discours dat volledig haaks staat op onze normen en waarden en de uitgangspunten van onze liberale democratische rechtsstaat. Ik verwijs naar een uitspraak van professor Mark Elchardus, een onverdachte bron als ik ze citeer, daar ga ik toch van uit. In De Tijd van afgelopen weekend heeft hij een artikel geschreven: 'De gevaarlijke ijsberg onder de partij Islam'. Ik neem een citaat: "De weinige studies die er zijn, wijzen uit dat 30 tot 40 procent van de moslims in ons land er een fundamentalistische visie op hun godsdienst op na houdt. Ze zijn daarom niet gewelddadig. Maar de manier waarop ze hun geloof belijden, is onverenigbaar met onze seculiere staat en de democratie. En dat is een probleem."

Uiteraard verwerp ik een dergelijk fundamentalistisch discours. Als Vlaamse overheid willen we dit met alle mogelijke middelen tegengaan en ondermijnen. We moeten dat niet alleen doen met de Vlaamse overheid, maar we moeten dat vragen van alle burgers die een toekomst willen uitbouwen of een toekomst hebben in Vlaanderen, waar we die normen en waarden hoog in het vaandel dragen.

U had nog een vraag over Unia. Unia is niet bevoegd voor het behandelen van klachten die te maken hebben met discriminatie op basis van geslacht. Unia kan die meldingen dus wettelijk niet onderzoeken. Unia bekijkt wel het ruimere partijprogramma en zou aldus potentiële inbreuken op de antidiscriminatiewetgeving kunnen vaststellen.

Maar van twee zaken een: een paar maanden geleden hebben jullie in de commissie Gelijke Kansen van dit parlement op jullie strepen gestaan – het is jullie volste recht om dat te doen – om Unia onder de parlementaire controle te laten vallen. Ik had daar niets aan te zeggen. Ik ga nu heel kort door de bocht: ik mag het geld geven, maar ik heb er niets aan te zeggen. Ik mag geen onderzoeken vragen. Ik mag geen onderzoeken bevelen. Dit zou vanuit het parlement gebeuren. Ik weet niet of dat ondertussen is gebeurd. Ik ben niet verantwoordelijk voor Unia wat dit betreft. Trouwens, Unia mag dit ook niet als het op basis van geslacht is.

Voor het onderzoek van klachten over discriminatie op basis van geslacht – waarin in dezen onder andere sprake van is, want de sharia gaat veel breder dan enkel discriminatie op basis van geslacht – is het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) bevoegd, wat federale aangelegenheden betreft. En als het over Vlaamse beleidsdomeinen gaat, bijvoorbeeld een klacht over De Lijn waarbij wordt gepleit voor het installeren van aparte bussen voor mannen en vrouwen, is de Genderombudsvrouw die huist in het parlement, bevoegd. Alle bevoegde onafhankelijke organen buigen zich al over de zaak. Het IGVM heeft alvast de standpunten van de partij Islam zeer sterk veroordeeld. Ik kan dat zeer appreciëren. Ik roep op dat ook andere instanties die onder jullie beoordelingsvermogen vallen, dat zouden doen. Het IGVM geeft aan de meldingen te onderzoeken in het licht van de federale Genderwet.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik denk en ik veronderstel dat iedereen hier aanwezig op dezelfde lijn zal zitten als het gaat over het veroordelen van de uitspraken van deze partij. Ik kijk heel erg uit naar het onderzoek dat onze federale collega's aan het voeren zijn om na te gaan wat daarmee kan gebeuren. Die partijen zeggen wel dat ze niets willen doen dat strijdig is met onze Grondwet, maar ze doen het wel.

Ik wil nog een kleine kanttekening maken. U hebt er subtiel naar verwezen, maar ik wil het nog even duidelijker stellen. Het zijn niet enkel partijen die dergelijke uitspraken doen. Het verwondert mij dat er recent ook kandidaten voor de komende verkiezingen zijn die uitspraken doen die strijdig zijn met onze waarden en normen. Als mensen zeggen dat ze weigeren om vrouwen de hand te schudden, dan gaat dat voor mij heel ver, veel te ver. Ik lees vandaag dat die mensen zelf zeggen dat jongens en meisjes in dezelfde school zetten, pure kindermishandeling is. Het verwondert mij dat die mensen op een democratische lijst komen te staan. Diversiteit op kiezerslijsten is voor mij heel belangrijk. Mijn partij geeft daar althans het voorbeeld van. Ik ontwaar dan toch enige hypocrisie bij diegenen die de uitspraken van de partij Islam stellig veroordelen maar dan toch hetzelfde doen met hun eigen mensen. Dat wil ik toch even gezegd hebben.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik had eigenlijk verwacht dat veel leden iets zouden zeggen, maar het is blijkbaar een gevoelig onderwerp. Mevrouw Sminate, ik moet dus alleen antwoorden op uw bijkomende opmerking. Bon, men moet hier zelf maar kiezen wanneer men tussenkomt of niet. Als minister van onder andere Gelijke Kansen had ik toch wel verwacht dat er een grotere veroordeling in dit parlement kon plaatsvinden, maar dat is blijkbaar zeer moeilijk.

Ik heb heel duidelijk gezegd in mijn antwoord dat we niet alleen moeten kijken naar individuele partijen maar ook naar kandidaten. Ik heb een zeer duidelijke zin uitgesproken en ik zal die herhalen. Ik veroordeel ten sterkste wat er gebeurt met de partij Islam, maar tegelijkertijd veroordeel ik ook zeer sterk dat er partijen zijn die personen van gelijk welke geloofsovertuiging – ik viseer voor alle duidelijkheid niet alleen de islam – op hun lijst willen zetten die deze fundamentele waarden niet respecteren. Ik heb hun aangeraden om dat niet te doen, maar dat is het enige dat ik kan doen. Ik veroordeel het. Ik raad het af. Verschillende politieke partijen moeten zelf maar eens in de spiegel kijken.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het eigenlijk volledig met u eens. Dat gebeurt niet zo vaak. *(Gelach)*

Ik ben er helemaal van overtuigd dat de politiek hier een collectieve verantwoordelijkheid in heeft. We kunnen niet x-aantal jaar achteruitgaan. We hebben heel

lang moeten vechten voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. In België kunnen de vrouwen nog maar stemmen sinds 1948. Sinds 1976 kan de vrouw haar eigen bankrekening openen en haar eigen middelen beheren. Dat zijn dingen die we snel vergeten. We moeten die strijd blijven voeren. Partijen die dat terugschroeven en zeggen dat mannen en vrouwen apart op de bus moeten kunnen, apart naar school moeten kunnen gaan en apart moeten kunnen zwemmen, kunnen totaal niet. In Vlaanderen zijn de waarden van de verlichting essentieel, en die kunnen we niet naast ons neerleggen.

Persoonlijk vind ik dat we in het parlement het gesproken woord moeten durven laten rollen. Ik ben van de overtuiging dat godsdienst volledig uit de politiek zou moeten kunnen verdwijnen. Kerk en staat moeten volledig gescheiden zijn. Dat hoort niet thuis in de politiek en in de organisatie van de samenleving, en wat mij betreft zelfs ook niet in het onderwijs.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomst van het Minderhedenforum – 1576 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, ik heb een informatieve vraag naar aanleiding van een krantenartikel dat enkele weken geleden is verschenen over het Minderhedenforum. Minderhedenforum vzw staat al jaren bekend als de belangenbehartiger en koepelvereniging van etnisch-culturele organisaties hier in Vlaanderen. Al bijna vijftien jaar vertegenwoordigen zij de etnisch-culturele verenigingen in Vlaanderen en Brussel en geven ze mensen met een migratieachtergrond een stem. Via allerlei projecten inzake cultuur, onderwijs, media, sport enzovoort zorgen ze ervoor dat Vlamingen met migratiereeds zich verder kunnen ontwikkelen en kunnen deelnemen aan onze samenleving. Ook hebben ze heel wat expertise op beleidsniveau, waarvan ook in dit parlement tijdens diverse hoorzittingen trouwens al is gebruikgemaakt. Kortom, de organisatie is nodig, levert goed werk en speelt een belangrijke rol in het superdiverse Vlaanderen anno 2018.

Nu, opmerkelijk was, zoals ik al zei, een artikel in de krant De Morgen op 19 maart. De titel was als volgt: “Homans wil ons monddood maken”: personeel Minderhedenforum slaat alarm.” In het bewuste artikel staat dat in het voorontwerp van decreet dat u op tafel van de regering zou hebben gelegd, staat dat het Minderhedenforum niet meer louter op de federatie van etnisch-culturele minderheden mag focussen, zodat het personeel en de directeur vrezen dat hun positie en unieke rol zou worden verzwakt. Ook zouden de woorden ‘empowerment’ en ‘emancipatie’ worden geschrapt, zodat het personeel vreest dat zijn rol zou worden ingeperkt. Ook worden er diverse vragen gesteld over het wegvallen van de Roma als doelgroep en het feit dat er voortaan met samenwerkingsakkoorden zal moeten worden gewerkt. Dat laatste zorgt voor de begrijpelijke vrees dat de samenwerkingsakkoorden eenzijdig kunnen worden opgezegd en zo de onafhankelijke werking in het gedrang zou worden gebracht.

Kortom, heel wat vragen bij het personeel, dingen die zijn uitgelekt. Dat is natuurlijk een ongelukkige manier van werken. Bij het personeel komt er ook wel heel duidelijk een vrees naar voren, maar dat is natuurlijk hun interpretatie van de zaken. Minister, daarom wou ik aan u als bevoegd minister bepaalde extra informatieve vragen stellen, om meer duidelijkheid daarover te krijgen.

Algemeen, hoe verlopen op dit moment die onderhandelingen met het Minderhedenforum? Als zo'n artikel verschijnt, dan denk ik dat er misschien wat ruis op de communicatie zit, dat er duidelijk wat paniek is, dat er wat zorgen, signalen van onrust zijn. Hoe zijn die banden? Op welke manier en met welke toon verlopen die onderhandelingen op dit moment? Klopt die informatie dat de Roma, de woonwagenbewoners meer specifiek, als specifieke doelgroep zouden worden geschrapt? Zo ja, waarom? Klopt het ook dat empowerment en emancipatie niet langer als taak van het Minderhedenforum worden gezien? Zo ja, waarom? Het Minderhedenforum speelt een unieke rol in onze samenleving. Ik denk dat iedereen hier het daarover eens is. Het heeft een waardevolle stem. Hoe kunt en zult u garanderen dat het die rol volop en onafhankelijk zal kunnen blijven spelen in de toekomst? Op dit moment is dat blijkbaar toch ook wel een van de zorgen die mensen delen en die in het artikel ook naar boven zijn gekomen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Annouri, uw vraag is een beetje vijgen na Pasen, letterlijk en figuurlijk. De vraag was natuurlijk ervoor al ingediend, maar op basis van de manier waarop u uw vragen stelt, nogal voorwaardelijk, weet ik eigenlijk niet goed of u ervan op de hoogte bent dat het ontwerp de laatste vrijdag voor de paasvakantie is goedgekeurd. Alle stukken staan op de website van het Vlaams Parlement. Ook de memorie van toelichting staat daarop. Voor veel vragen die u hier stelt, kunt u dus alles natuurlijk ook terugvinden in die stukken, die u kunt terugvinden op de webstek. Ik zal er echter op antwoorden. Geen enkel probleem.

De wijzigingen die voor het Minderhedenforum werden voorgesteld en dus zijn opgenomen in het ontwerp van decreet dat op vrijdag 30 maart is goedgekeurd, zijn gebaseerd op de bevindingen van het onderzoek dat werd uitgevoerd onder het promotorschap van HIVA-KU Leuven en in samenwerking met het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi), het Instituut voor de Overheid en De Wakkere Burger.

Dit onderzoek werd eind 2016 afgerond en is eveneens, net zoals de documenten van de regering, online te raadplegen.

U kent wellicht ook mijn beleidsbrief Integratie en Inburgering 2017-2018. Tijdens de bespreking daarvan in deze commissie heb ik ook al zeer duidelijk aangegeven welke aanpassingen ik wou doorvoeren aan het Integratiedecreet. Ten eerste is dat een verbreding van de werking: naast de verenigingen van etnisch-culturele minderheden moeten ook andere actoren worden betrokken. Dat moet de representativiteit ten goede komen. Ik denk dat dat een goede zaak is: hoe meer actoren, hoe beter. Ten tweede moet het takenpakket focussen op beleidsparticipatie. Ten derde moet de samenwerking worden geregeld via een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en de participatieorganisatie, in casu het Minderhedenforum. Ik geef u dat even vooraf mee, omdat ik wil aantonen dat ik altijd wel heel transparant ben geweest in mijn aanpak. In mijn beleidsbrief en dergelijke is dat ook ter sprake gekomen.

U vroeg hoe de onderhandelingen met het Minderhedenforum verlopen. Wat dit ontwerp van decreet betreft, zijn die natuurlijk afgerond, want het ontwerp is goedgekeurd op 30 maart. Ik kan u wel zeggen dat er diverse malen overleg is geweest tussen mijn kabinet en het Minderhedenforum, en dat wat mij betreft, en ook wat de directeur van het Minderhedenforum betreft, die dat ook nog eens heeft bevestigd, die overlegmomenten altijd in een zeer constructieve sfeer zijn verlopen.

Het klopt niet dat empowerment en emancipatie niet langer als een taak van het Minderhedenforum worden gezien. Dat kunt u ook heel duidelijk lezen in het ontwerp tot wijziging van het Integratiedecreet. Ik zal er even letterlijk uit citeren. Er staat expliciet het volgende.

“De participatieorganisatie vervult, met het oog op de empowerment en de emancipatie van de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid en de correcte beeldvorming over de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid, met voldoende lokale spreiding, de volgende algemene opdrachten: één, de belangen van de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid behartigen; twee, de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid vertegenwoordigen ten opzichte van de Vlaamse overheid; drie, beleidsaanbevelingen uitbrengen; vier, lokale actoren sensibiliseren voor en ondersteunen bij het nemen van initiatieven om de beleidsparticipatie van de bijzondere doelgroepen van het integratiebeleid te bevorderen.”

Mijnheer Annouri en andere leden, er wordt dus niet afgestapt van empowerment en emancipatie. Het enige wat wel is gewijzigd – dan moet u dat zelf niet gaan opzoeken, ik zal u de moeite besparen –, is dat ze niet langer als opdrachten worden geformuleerd, maar wel als doelstellingen, wat inhoudelijk ook gewoon veel logischer is. Empowerment en emancipatie zijn echter wel degelijk nog steeds een taak van het Minderhedenforum.

U vroeg dan hoe het Minderhedenforum eigenlijk nog een onafhankelijke rol kan spelen. Ik denk dat ik in dit geval eigenlijk de vraag beter omkeer: op welke manier zouden de wijzigingen die zijn aangebracht, de onafhankelijke rol van het Minderhedenforum ondermijnen? Ik zie dat absoluut niet. Het Integratiedecreet voorziet in de erkenning en de subsidiëring van een participatieorganisatie. Dat verandert absoluut niet. Mijnheer Annouri en anderen, er zijn zeer weinig landen, en ook zeer weinig regio's, waar de werking van zo'n organisatie op deze manier is verankerd, dus decretaal is verankerd. Er wordt inderdaad overgestapt van een meerjarenplan naar een samenwerkingsovereenkomst, waarin we de strategische en de operationele doelstellingen kunnen opnemen, maar dat is ook logisch. Ik verwijst bijvoorbeeld naar hoe we samenwerken met het Netwerk tegen Armoede. Dat is dan een ander beleidsdomein. Dat is ook verankerd in een samenwerkingsovereenkomst. Dat belet het Netwerk tegen Armoede geenszins, en maar goed ook, om onafhankelijke standpunten in te nemen. Daar wordt dus ook al jaren met een samenwerkingsovereenkomst gewerkt, en ik vind dat de logica zelve, maar dat neemt natuurlijk niet weg dat ze nog altijd vrij zijn om zo onafhankelijk mogelijk hun beleid en hun visie kenbaar te maken. U kent het Netwerk tegen Armoede. Zij doen dat ook, en ze werken ook op deze manier samen met de Vlaamse overheid.

Dan was er uw vraag of de Roma als specifieke doelgroep zullen worden geschrapt. Mijnheer Annouri, het is zeker niet alleen voor u bedoeld, maar ik denk dat het duidelijk nodig is om het onderscheid een beetje te duiden tussen een aantal bevolkingsgroepen. Ik heb in de regering die debatten immers ook diverse keren moeten voeren, en 'Roma' is hier een containerbegrip geworden, waar diverse bevolkingsgroepen op een hoop worden gegooid. Ik denk dat er een beetje een begripsverwarring is. Wie zijn nu eigenlijk de Roma? Dat is een verzamelnaam voor migrantengroepen uit Oost-Europa. Ze hebben een Noord-Indische afkomst en een nomadische voorgeschiedenis. Ze zijn de grootste minderheidsgroep van Europa, met ongeveer 10 à 12 miljoen. In Vlaanderen gebruiken we de benaming 'Roma' enkel voor die mensen die hier eind 20e, begin 21e eeuw zijn komen wonen. Roma wonen in huizen of appartementen. Het zijn dus géén woonwagenbewoners. Wat verandert er voor die groep? De Roma zijn personen van buitenlandse herkomst en behoren dus per definitie tot de doelgroep van ons integratiebeleid. Voor die groep verandert er dus nul komma nul, verandert er niets.

Wat zijn nu woonwagenbewoners? Daarvan zijn er verschillende groepen. Er is heel veel begripsverwarring ontstaan, onder andere over het woord Roma. Het is de krant die dat heeft gedaan en gepubliceerd, het is dus zeker niet uw verantwoordelijkheid, mijnheer Annouri.

Wie zijn de woonwagenbewoners? Dit zijn de meer dan 970 gezinnen – ongeveer 2500 mensen – die in Vlaanderen permanent leven in een woonwagen. Die manier van wonen maakt deel uit van hun traditionele levenswijze en cultuur.

De meeste woonwagenbewoners leven in familieverband op een residentieel woonwagenterrein. Dat zijn dus de residentiële woonwagenbewoners. Zij verblijven daar zo goed als permanent, tenzij ze op reis zijn. Zij wonen dus residentieel op dat woonwagenterrein.

Daarnaast zijn er ook rondtrekkende gezinnen, vaak uit omliggende landen, die tijdelijk en dus niet permanent verblijven op doortrekkersterreinen of op zogenaamde pleisterplaatsen. Woonwagenbewoners vormen geen homogene bevolkingsgroep. Er zijn drie deelgroepen.

Om te beginnen zijn er de zogenaamde Voyageurs. Zij stammen af van de autochtone trekkende bevolking, mensen die voortdurend rondtrokken en onderweg de kost verdienden met allerlei ambulante activiteiten. Ze spreken Nederlands, maar gebruiken soms nog Bargoense woorden.

Dan zijn er de zogenaamde Manoesjen. Zij kwamen in de 15e eeuw naar onze streken. Door de eeuwen heen integreerden ze zich gedeeltelijk in de omgeving en de maatschappij rondom hen. Ze spreken Manoesj en Nederlands.

Dan heb je nog de Roms. Dat zijn niet de Roma. Ik heb al uitgelegd wat de Roma zijn. De Roms kwamen eind 19e, begin 20e eeuw naar hier vanuit Oost-Europa. Ze vallen op door hun traditionele levenswijze en opvallende kledij. Ze trekken rond van voorjaar tot najaar in familiegroepen. Hun eerste taal is het Romanes, een taal verwant aan het Manoesj. Hun tweede taal is het Frans. Jongeren spreken ook vaak Nederlands.

Wat verandert er voor deze groep? In de doelgroep van het decreet leggen we de focus op rondtrekkende en dus niet op de residentiële woonwagenbewoners. Ik hoop dat het verschil tussen de residentiële en de rondtrekkende woonwagenbewoners duidelijk is. Waarom zijn de rondtrekkende woonwagenbewoners wel nog een doelgroep van het decreet en was dat zo ook duidelijk gemaakt in de gesprekken met het Minderhedenforum? De rondtrekkende woonwagenbewoners bevinden zich in een meer kwetsbare situatie dan de residentiële. Door hun rondtrekkende bestaan hebben ze moeite met het vinden van werk, de nodige hulpverlening, hebben ze moeite om afspraken te maken met gezondheidsverleners en gaan de kinderen niet of nauwelijks naar school.

Vanuit het integratiebeleid zijn deze rondtrekkende woonwagenbewoners daarom doelgroep in functie van coördinatie en afstemming over de verschillende beleidsdomeinen heen. Het is zeer belangrijk dat de verschillende beleidsdomeinen, zoals Onderwijs en Welzijn, zonder volledig te zijn in mijn opsomming, en de lokale besturen en voorzieningen samenwerken en de nodige initiatieven nemen om deze kwetsbare en geïsoleerde doelgroep te bereiken. Zij blijven dus wel een doelgroep van het Minderhedenforum. Waarom de residentiële woonwagenbewoners niet? Dat is omdat ze veel beter zijn ingebed in het sociale weefsel. Deze mensen wonen op een vaste plaats.

De woonwagenterreinen zijn, vanuit de bevoegdheid Inburgering, in het begin van deze legislatuur overgeheveld naar de bevoegdheid Wonen. Dat was gemakkelijk, want dat zat in één hand. In het verleden was daar discussie over. Ook de subsidies voor het aanleggen van de residentiële woonwagenterreinen zijn verhoogd van 90 naar 100 procent subsidies die wij geven aan de lokale besturen. Die mensen wonen dus op een vaste plaats, de kinderen gaan er meestal ook naar school. Ik durf er mijn hand niet voor in het vuur steken dat er af en toe wel eens een kindje spijbelt, maar we worden allemaal wel eens geconfronteerd met een kind

dat spijbelt, nietwaar? Er is ook een band tussen de residentiële woonwagenebwoners en lokale voorzieningen. Ze kunnen ook zekerheden inbouwen in hun leven.

Het inclusieve beleid van de verschillende beleidsdomeinen, het contact met de lokale beheerders en de lokale voorzieningen volstaan in principe om deze doelgroep te bereiken. De lokale besturen bevestigen dat ook. Lokale besturen die residentiële woonwagenterreinen hebben, bevestigen dat. Wij achten het noodzakelijk om hen niet meer als aparte bijzondere doelgroep op te nemen in het Integratiedecreet.

Voorzitter, excuus voor mijn uitgebreide toelichting, maar het is toch eens nuttig om de verschillen tussen al die begrippen uit te leggen. Verandert er iets aan onze samenwerking met het Minderhedenforum? Ja, we gaan werken via een samenwerkingsovereenkomst, maar dat doen we ook met andere organisaties. We blijven hen subsidiëren. De niet-residentiële woonwagenebwoners blijven een doelgroep. Ze zullen in de toekomst, net zoals in het verleden, in alle onafhankelijkheid hun werk kunnen blijven voortzetten.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw uitgebreid antwoord en uw spreekbeurt over de woonwagenebwoners, die zeer educatief was. Ik had mijn vraag om uitleg ingediend voor de paasvakantie en hoe dan ook vond ik het nog altijd belangrijk om die nu te stellen omdat het net gaat over het Minderhedenforum, dat een ongelooflijk belangrijke rol speelt en heeft gespeeld in de emancipatie van minderheden in Vlaanderen en hun verdere ontwikkeling en deelname aan de samenleving, en die rol ook zal blijven spelen. Daarover moeten we blijven waken en we moeten dit ook opvolgen.

Minister, vergroot de workload van het Minderhedenforum? Moeten ze extra opdrachten uitvoeren in vergelijking met voordien? Komen er opdrachten bij of behouden ze dezelfde workload? Als er extra opdrachten bij komen, zijn er dan ook extra middelen of niet? Waarom wel, waarom niet?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Het Minderhedenforum krijgt een extra taak, namelijk de beleidsparticipatie bij de lokale besturen. Dat is ook zeer belangrijk. Ze krijgen daar geen extra middelen voor. Er is natuurlijk een deel van de doelgroep weggevallen. De mensen die verantwoordelijk waren voor woonwagenebwoners – ze moeten natuurlijk hun interne keuken zelf regelen – kunnen worden ingezet om lokale besturen inzake beleidsparticipatie te ondersteunen, aangezien de doelgroep aanzienlijk is verkleind.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik zal opzoeken in hoeverre dat een extra workload met zich meebrengt, en of dat kan worden gecompenseerd met de huidige taakomschrijving. Ongetwijfeld wordt dit vervolgd, omdat de rol van het Minderhedenforum in Vlaanderen vandaag niet kan worden onderschat. We moeten ervoor blijven zorgen dat ze performant kunnen blijven presteren.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Annouri, voor alle duidelijkheid, ik heb blijkbaar gezegd dat de stukken op de webstek van het Vlaams Parlement staan. Ze staan niet op de webstek van het Vlaams Parlement, maar van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de voedselkwaliteit in restaurants van de Vlaamse overheid – 1580 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, mijn vraag om uitleg vindt een aanleiding in het voedselschandaal dat recentelijk aan het licht kwam en waarbij ik direct betrokken was door mijn lokale activiteiten.

In uw beleidsbrief 2017-2018 geeft u aan dat u in 2018, wat de facilitaire dienstverlening betreft, verder wilt inzetten op optimalisering, verduurzaming en verhoging van de klantenbeleving. U kiest bewust voor een duurzame catering 2.0, om zo de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid, waar we dikwijls op hameren, op het vlak van een duurzame facilitaire dienstverlening te bestendigen. In de bestekken inzake catering worden er meer eisen gesteld inzake fair trade en bio.

Er vindt daartoe ook structureel overleg plaats met de entiteiten binnen de Vlaamse overheid die inzetten op duurzame voeding of landbouw. Denk maar aan het Departement Omgeving en het Departement Landbouw en Visserij.

Frauduleuze praktijken of vermeende frauduleuze praktijken binnen de vleesindustrie, bijvoorbeeld het vervalsen van invriesdata, beheersten onlangs de media. Ik heb daaromtrent een aantal vragen, minister, die betrekking hebben op de Vlaamse overheid en de catering bij de Vlaamse overheid.

Welke kwaliteitseisen worden gesteld aan het vlees dat in de restaurants van de Vlaamse overheid wordt bereid of geserveerd? Op welke manier worden die kwaliteitseisen verzekerd? Werden er de afgelopen jaren inbreuken vastgesteld op de vooropgestelde kwaliteitseisen? Bent u van oordeel dat de kwaliteitscontrole en/of de kwaliteitseisen, gesteld aan het vlees en andere voedingsmiddelen die in de restaurants van de Vlaamse overheid bereid en/of geserveerd worden, aangescherpt moeten worden? Zo ja, welke initiatieven zult u daartoe nemen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Maertens, ter inleiding kan ik u meegeven dat 99 procent van ons vlees vers is en dus niet ingevroren. Dat was natuurlijk onder andere de aanleiding van uw vraag.

Welke kwaliteitseisen worden gesteld aan het vlees dat in de restaurants van de Vlaamse overheid wordt bereid en/of geserveerd? Dat is een zeer technische vraag, en ik vrees dat mijn antwoord dat ook een beetje zal zijn. Ik ben niet volledig thuis in de materie. Ik weet niet of jullie helemaal thuis zijn in de materie, collega's, maar ik wil wel graag een beetje meer informatie meegeven waaruit, uit mijn buikgevoel, maar ook met de kennis van de administratie, blijkt dat mijn administratie inzake catering absolute topkwaliteit levert. Voor elk bedrijfsrestaurant dat door het Facilitair Bedrijf wordt uitgebaat, ontvingen we een Smiley-label. Dat wordt uitgereikt door het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid. Het is dus niet zo dat ik zelf Smiley-labels ga uitdelen. Dat zou nogal gemakkelijk zijn. Ofwel is de erkenningsprocedure lopende. Dat betekent een erkenning voor de hoge kwaliteit inzake voedselveiligheid, want anders zouden we die labels niet krijgen.

Ook de klanten zijn duidelijk tevreden. Jaar na jaar stijgen de omzetcijfers voor catering met gemiddeld 12 procent. Zowel door de controle-instanties, dus het

FAVV, als door de klanten, in casu de personeelsleden, wordt de kwaliteit van de catering door het Facilitair Bedrijf dus erkend.

Ik zal nu toch even technisch worden en op de vraag antwoorden. De kwaliteitseisen waar u naar vraagt, collega Maertens, worden aan de leveranciers overgemaakt in het bestek. Kandidaat-leveranciers moeten aan de volgende kwalitatieve selectiecriteria voldoen: men moet referenties kunnen opgeven; de vereiste erkenningsnummers moeten kunnen worden voorgelegd; men moet een kwaliteitscertificaat kunnen voorleggen; en men moet een HACCP-plan (Hazard Analysis and Critical Control Points) kunnen voorleggen, een beschrijving van de technische uitrusting en maatregelen om kwaliteit en hygiëne te kunnen waarborgen, ook wanneer bijvoorbeeld met een onderaannemer gewerkt wordt. Dat laatste is wel belangrijk.

Op welke manier worden de kwaliteitseisen verzekerd? Boven op de kwalitatieve selectiecriteria die ik zonet heb meegegeven, worden de volgende kwaliteitseisen en controlemechanismen vastgelegd. Er wordt gewerkt met zogenaamde 'service level agreements' (SLA's), waaraan sancties gekoppeld zijn in geval van niet-naleving. Bij elke levering voert het Facilitair Bedrijf een controle uit op de kwaliteit en de hygiëne, bijvoorbeeld een temperatuurmeting. Bij de minste twijfel wordt de levering geweigerd. Dat gebeurt geregeld. De leverancier neemt dan alle goederen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen en hygiëne-eisen, onmiddellijk terug. Het Facilitair Bedrijf mag een bedrijfsbezoek brengen, de hygiëneaanpak bij de leverancier laten controleren door de aankoper en de kwaliteitsverantwoordelijke en hygiënetesten laten uitvoeren in het bedrijf van de leverancier. Onaangekondigd kunnen ook steekproeven genomen worden en analyses van de producten gedaan worden, teneinde na te gaan of de geleverde waren conform blijven aan alle wettelijke voorschriften en bepalingen van het bestek. De leverancier legt op verzoek de microbiologische analyses van de producten en temperatuurregistraties tijdens het vervoer voor aan het Facilitair Bedrijf.

Er zijn eisen met betrekking tot de traceerbaarheid: elke levering moet voorzien zijn van de gegevens die de besteller toelaten om te voldoen aan de wetgeving inzake traceerbaarheid. Alle leveringen gebeuren in omstandigheden die de risico's op fysische, chemische of microbiologische contaminatie of verontreiniging beheersen: onder de wettelijk bepaalde maximumtemperatuur, het product is voldoende en volledig afgedekt, het product is lekvrij verpakt en dergelijke meer. En ook de hygiëne van het vervoermiddel voldoet aan alle wettelijke vereisten. Het moet niet alleen visueel proper zijn, het vervoer moet ook gebeuren in een gekoelde wagen enzovoort. Het Facilitair Bedrijf kan dat ook controleren.

Werden er de afgelopen vier jaar inbreuken vastgesteld op de gestelde kwaliteitseisen? Neen, er werd geen enkele inbreuk vastgesteld door de administratie.

Ben ik van oordeel dat de kwaliteitscontrole op en/of de kwaliteitseisen gesteld aan het vlees en andere voedingsmiddelen die in de restaurants van de Vlaamse overheid bereid en/of geserveerd worden, aangescherpt dienen te worden? Het is natuurlijk wel de leverancier die verantwoordelijk is om een waterdicht controlesysteem te hebben. Het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid is als controleinstantie verantwoordelijk voor de controle daarop. Het Facilitair Bedrijf is de eindconsument in dezen. Binnen onze mogelijkheden doen wij er als Vlaams agentschap alles aan om de leveringen correct te kunnen ontvangen. Bij de minste twijfel wordt de levering geweigerd en weer meegestuurd met degene die ze is komen brengen.

Gezien de elementen die ik heb aangehaald, collega Maertens, ben ik van oordeel dat de kwaliteitseisen niet aangescherpt moeten worden, aangezien die enerzijds al in het contract vervat zitten en er anderzijds door de Smiley-labels een verhoogde garantie op voedselveiligheid is. Dat neemt natuurlijk niet weg dat, mochten er zich toch problemen voordoen of mochten andere signalen ons bereiken, we dan

natuurlijk wel bereid zijn om dat te doen. Maar momenteel is er absoluut geen noodzaak om dat te doen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt voor uw gedetailleerde antwoord, minister. Een smiley pleziert mij meestal, en uw antwoord evenzeer vandaag. (*Opmerkingen van minister Liesbeth Homans*)

Misschien niet altijd, maar zeker vandaag. We gaan dat in het midden houden. Ik ben blij dat u duidelijk aangeeft dat er heel veel aandacht is voor de voedselkwaliteit en de voedselveiligheid, uiteraard niet alleen om onze duizenden medewerkers, ambtenaren van de Vlaamse overheid, te beschermen, voor hun eigen gezondheid, als zij komen eten in de restaurants van de Vlaamse overheid, maar vooral – ik denk dat dat belangrijker is – de voorbeeldfunctie die de Vlaamse overheid heeft op heel veel vlakken, ook op het vlak van voedselveiligheid, om ervoor te zorgen dat er gezond gegeten wordt in onze ambtenarenrestaurants.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.